

Konflikt mezi vedením Německa a Evropskou Komisí nabírá na obrátkách. EU narazila plnou rychlostí na skutečnou ústavní krizi. EU loď se potácí a krysy se mezi sebou žerou. Octne se Německo v jednom „sankčním klubu“ s Ruskem?

- CZ24 News | 14. května 2020

EU: Evropská unie narazila plnou rychlostí na skutečnou ústavní krizi. Právě za „ústavní krizi“ totiž konflikt mezi vedením Německa a Evropské unie (a také nejvyššími soudními instancemi SRN a EU) označuje vlivná agentura obchodních informací Bloomberg.

Ostatně, bude-li se situace vyvíjet směrem, který zadali vedoucí představitelé EU, bude slovo „krize“ příliš mírnou definicí ekonomických a politických následků nynějších událostí. Můžeme v tom ale vidět i jistou ironii osudu. Německo se teď může ocitnout v jednom „sankčním klubu“ s Ruskem, stát se tedy objektem sankčních opatření spolu s Ruskou federací, přičemž důvody k zavedení sankcí budou skoro stejné – Evropská komise totiž velmi ráda uvaluje sankce za sebemenší projev skutečné státní svrchovanosti.

Právě proto nyní šéfka Evropské komise Ursula von der Leyenová vyhrožuje Německu, že zažaluje jeho Ústavní soud a možná i vládu Angely Merkelové – ženu, které osobně vděčí za svou politickou kariéru. Bude to samozřejmě projev politické zrady důstojný pera Shakespeareova, když ale jde o nutnost tak trochu (asi o dva biliony eur) okrást německé daňové poplatníky ve jménu zachování „evropského projektu“, může člověk všechny pravidla slušnosti hodit za hlavu.

Podstatu konfliktu popisuje agentura Reuters takto: „Ústavní soud Německa dal v minulém týdnu Evropské centrální bance tři měsíce na to, aby odůvodnila úměrnost svých nákupů obligací (pod hrozbou – red.) ztráty Německé spolkové banky – jedné z 19 národních centrálních bank, které se účastní ECB – jakožto účastníka (operací ECB – red.). Vyzval rovněž parlament a vládu SRN, aby se odvolaly proti rozhodnutí ECB v této otázce.“

V překladu z právního do politického jazyka to znamená, že Evropská centrální banka tiskne „ze vzduchu“ eura, za něž pak kupuje obligace členských zemí EU, a odůvodňuje to tím, že je třeba vyvést Evropskou unii z hospodářské krize. „Dočasné opatření“ zavedené pro boj s následky krize z let 2008 a 2009 v roce 2015 se ukázalo být nejen trvalým, ale v podmínkách koronaviru se začalo rozšiřovat, a bylo by to celkem dobré, nebýt jedné nuance, která se právě stala důvodem k tak ostrému verdiktu nejvyšší soudní instance Německa. Podle verze německých soudců zneužila Evropská centrální banka svých pravomocí a nebere ohled na ekonomické následky svých opatření, která daleko přesahují rámec monetární politiky, kterou má ECB právo určovat v souladu se zákonem.

Soud by mohl vůbec zakázat Německé spolkové bance (centrální bance SRN) spolupráci s ECB v této otázce, zvolil si ale mírnější postup a požádal od ECB odůvodnění jejích opatření a důkazy toho, že skutečně zapadají do právního rámce. Je třeba vytyčit zřejmý politický podtext tohoto rozhodnutí

německého soudu, Opatření ECB prospívají hlavně Itálii, Španělsku, Francii a jiným zemím eurozóny, které se nevyznačují rozpočtovou kázní, a ekonomická rizika odnáší především Německo, které žije dosud ve strachu z hyperinflace, která ve 20. století přivedla k moci stranu národních socialistů.

Je logické, že podobná konfigurace se může německým právníkům zdát dost nespravedlivá a vyžadující si korekci. Odsud i výzva soudců ke vládě a parlamentu, aby neztratily sebeúctu a hájily německé národní zájmy v Bruselu.

Ale místo vysvětlení a odůvodnění si Evropská komise zvolila jinou cestu a změnila tento konflikt v diskusi na téma německé svrchovanosti. Pozici Bruselu bychom mohli zformulovat zhruba takto: chce Německu připomenout, že žádnou svrchovanost nemá, že Německá spolková banka se nebude moci podílet na akcích ECB a že soudit ECB může jenom zvláštní evropský soud, který se v roce 2018 již usnesl, že opatření Evropské centrální banky jsou zcela zákonná. Aby patřičně potrestala neposlušnou německou justici, rozhodla se Ursula von der Leyenová vystoupit v roli přísné učitelky a začala vyhrožovat sankcemi.

„Ursula von der Leyenová, šéfka výkonné moci EU, nastolila v neděli otázku možného soudního řízení v souvislosti s rozhodnutím německého Ústavního soudu, který dal ECB tři měsíce na odůvodnění nákupu obligací v rámci jejího programu stimulování eurozóny,“ oznámil list The New York Times a zdůraznil, že Evropská komise zatím přemýšlí, jestli má proti Německu iniciovat takzvanou proceduru infridgementu – tedy proceduru zavedení sankcí proti členské zemi EU za porušení evropského zákonodárství. Tato procedura je doprovázena požadavkem buď napravit porušení, nebo zaplatit obrovskou pokutu. Zvláštní pikantnosti dodává této situaci skutečnost, že eventuální žalobu Evropské komise bude projednávat onen Soud EU, který se v roce 2018 usnesl o zákonnosti opatření ECB, a jehož rozhodnutí uznal německý Ústavní soud za neprávoplatné.

Šance na to, že Ústavní soud SRN ustoupí a podřídí se Soudu EU, jsou skoro nulové. Navíc není jasné, čeho docílí Evropská komise v případě, když Evropský soud její žádosti vyhoví. Žádat Angelu Merkelovou, aby vyvíjela nátlak na soudní moc vlastní země pod hrozbou pokut, které budou muset zaplatit fakticky němečtí daňoví poplatníci? Žádat o to samé Spolkový sněm? Pokutovat soudce Ústavního soudu Německa za jejich rozhodnutí? Každá z těchto variant vypadá nehorázně a určitě nenapomůže sjednocení EU v boji s koronavirem, ani zvýšení sympatií obyvatel Německa k bruselským úředníkům. Německý volič navíc může dostat pokušení hlasovat za nějakou politickou sílu (ať už levicovou nebo pravicovou), která skutečně splní usnesení Ústavního soudu a přistoupí na konflikt s Evropskou komisí a ECB.

Evropská média oznámila, že Angela Merkelová má originální plán urovnání situace, který oběma stranám umožní zachování důstojnosti, ale jen když budou ochotni přistoupit na kompromis. Agentura Reuters s odvoláním na zdroje v Merkelové straně oznámila, že „kancléřka Angela Merkelová zdůraznila nutnost moudré odpovědi a vysoce postaveným stranickým úředníkům v pondělí oznámila, že ta situace bude napravitelná, předloží-li ECB vysvětlení (o které ji požádal německý soud – red.)“. Problém je ale v tom, že samotnou nutnost předložit vysvětlení bude Evropská komise považovat za porážku a také německý Ústavní soud se nemusí spokojit s vysvětlením, které od ECB dostane.

Evropská unie je tedy na rozcestí: buď všechny strany konfliktu v sobě najednou objeví nevídané schopnosti tvůrčí diplomacie a ochotu vzdát se ambicí, nebo čeká EU takový boj o moc mezi Bruselem a Berlínem, že eurozóna (a dokonce i EU) se mohou prostě rozpadnout.